

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.411.3.3.2025

**Pan
Krzysztof Ficoń
Wójt Gminy Bierawa
Urząd Gminy Bierawa
ul. Wojska Polskiego 12
47-240 Bierawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/25/002/LOP – Realizacja działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej przez wybrane gminy województwa opolskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Bierawa ¹ , ul. Wojska Polskiego 12, 47-240 Bierawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Ficoń, Wójt Gminy ² , od 13 października 2013 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania podejmowane w celu realizacji ochrony przeciwpowodziowej przez wybrane gminy województwa opolskiego
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ , z uwzględnieniem zagadnień sprzed tego okresu, mających wpływ na ocenę kontrolowanego okresu
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Miron Rokujzo, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LOP/103/2025 z 10 października 2025 r. 2. Wojciech Jarzyna, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LOP/109/2025 z 12 listopada 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Wójt.

³ 28 listopada 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez jednostkę kontrolowaną zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej na terenie Gminy Bierawa.

W całym okresie objętym kontrolą Wójt i Rada Gminy podejmowali rzetelne starania o zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego gminy poprzez inicjowanie oraz pomoc w planowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych, prowadząc korespondencję skierowaną m.in. do Ministra Infrastruktury, Wojewody Opolskiego, Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach. O zidentyfikowanych problemach w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, przekazanych w formie stanowiska Radnych Gminy, Urząd poinformował⁶ także Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Wojewodę Opolskiego, Marszałka Województwa Opolskiego oraz parlamentarzystów z województwa opolskiego.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła szczegółowość zapisów *Planu operacyjnego ochrony przed powodzią gminy Bierawa*⁷, a przede wszystkim rzetelną charakterystykę terenów zagrożonych powodziowo oraz podział rzeki Odry na odcinki obrony, z uwzględnieniem znajdujących się w ich obrębie budowli hydrotechnicznych, wraz z opisem ich obsługi w przypadku stwierdzenia nieszczelności⁸. W Urzędzie sporządzono rzetelny raport z działań przeciwpowodziowych przeprowadzonych we wrześniu 2024 r. oraz realizowano wskazane w nim wnioski i rekomendacje, polegające m.in. na kontynuowaniu starań w celu budowy nowych wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Odry oraz utworzenia zbiornika przeciwpowodziowego „Kotłarnia”, jak również montażu wodowskazu na rzece Bierawce w miejscowości Bierawa.

Wójt zapewnił sprawnie funkcjonujący system informowania mieszkańców gminy o zagrożeniu, pogotowiu i alarmie przeciwpowodziowym. Ponadto w Urzędzie przeprowadzano regularne, cotygodniowe, testy gotowości systemu łączności radiowej w ramach zadań dotyczących zarządzania kryzysowego.

W Urzędzie skutecznie realizowano przedsięwzięcia, finansowane m.in. ze środków zewnętrznych, mające na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, obejmujące m.in. doposażanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych⁹. W Urzędzie prawidłowo zapewniono warunki lokalowe i techniczne niezbędne do utrzymania ciągłości pracy komórki organizacyjnej właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego w czasie powodzi. Gminny magazyn przeciwpowodziowy utrzymywany był w dobrym stanie technicznym, zapewniającym ochronę zgromadzonych sprzętów i materiałów, w szczególności przed warunkami atmosferycznymi i kradzieżą. Niezbędne i docelowe

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Wykonanie uchwały nr VIII/54/2024 Rady Gminy Bierawa z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie apelu o podjęcie natychmiastowych działań w zakresie ochrony przed powodzią terenów w gminie Bierawa.

⁷ Dalej: Plan operacyjny.

⁸ Wskazano również osoby odpowiedzialne za obsługę tych urządzeń na poszczególnych odcinkach obrony.

⁹ Dalej: OSP.

wyposażenie magazynu oparto na rzetelnej analizie potrzeb, tak aby realnie zaspokajało ono zbiorowe potrzeby wspólnoty w zakresie ochrony przeciwpowodziowej¹⁰.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przypadków niedotrzymania terminu aktualizacji gminnego planu zarządzania kryzysowego oraz niezamieszczenia w nim wymaganych map ryzyka oraz map zagrożeń. Uchybienia te miały jednak charakter formalny – nie stwierdzono aby istotnie wpływały na poziom ochrony przeciwpowodziowej na terenie gminy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania podejmowane w celu realizacji zadań gminy z zakresu ochrony przeciwpowodziowej

Opis stanu faktycznego

1. Plan operacyjny został zatwierdzony w 2013 r. przez ówczesnego Wójta Gminy i podlegał systematycznym aktualizacjom¹¹. Dotyczyły one przede wszystkim zmian w danych teleadresowych i osobowych oraz w zestawieniu sił i środków. Obowiązujący w okresie objętym kontrolą *Plan operacyjny* zawierał wskazanie planowanych działań członków Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego¹², podejmowanych przed pojawieniem się zagrożenia powodziowego, których celem było dążenie do ograniczania strat na wypadek wystąpienia powodzi. Wśród ww. działań wymieniono m.in. prowadzenie kontroli w jednostkach organizacyjnych wyznaczonych do prowadzenia ewakuacji ludności, kontrolę miejsc przeznaczonych do zakwaterowania ewakuowanej ludności, szkolenia ludności z zakresu zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego, udział w kontroli cieków i przeglądach obiektów technicznych dla ustalenia zagrożenia powodziowego oraz podejmowanie niezbędnych środków zaradczych, opracowanie i doskonalenie zasad współpracy w zakresie informacji o zagrożeniach powodziowych z sąsiednimi gminami, inicjowanie programów inwestycyjnych w skali Gminy w celu poprawy technicznego systemu ochrony przed powodzią. W Urzędzie realizowano ww. działania, m.in. poprzez coroczne kontrole cieków, zgłaszanie do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie¹³ potrzeb i propozycji działań infrastrukturalnych, prowadzenie działań informacyjnych m.in. w trakcie zebrań wiejskich, festynów, dożynek.

(akta kontroli str. 4-128, 962-963)

2. Zatwierdzenie *Planu operacyjnego* zostało poprzedzone uzgodnieniami przeprowadzonymi z następującymi instytucjami: a/ Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Kędzierzynie-Koźlu; b/ Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu; c/ Komendą Powiatową Policji w Kędzierzynie-Koźlu; d/ Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bierawie; e/ Samorządowym Zakładem Budżetowym Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Bierawie. Ponadto *Plan operacyjny* uzgodniono także z Komendantem Gminnym Ochotniczych Straży Pożarnych. *Plan operacyjny* nie

¹⁰ M.in. z uwzględnieniem powierzchni i ludności obszarów zagrożonych powodziowo, sił i środków jednostek uczestniczących w działaniach przeciwpowodziowych oraz innych uwarunkowań lokalnych.

¹¹ W latach: 2014, 2015, 2016 (dwukrotnie), 2018, 2020, 2024, 2025.

¹² Dalej: GZZK.

¹³ Dalej: Wody Polskie.

zawierał odniesień do Planu przeciwdziałania skutkom suszy¹⁴. Wójt wyjaśnił, że *w momencie opracowywania PZK, PPSS nie był jeszcze obowiązującym aktem prawnym, wszedł w życie 3 września 2021 r., czyli po zakończeniu prac nad Planem operacyjnym*. W treści *Planu operacyjnego* uwzględniono charakterystyczne stany wodowskazowe rzek Odry i Bierawki. Szczegółowo opisano odcinki obrony rzeki Odry od nr 12 do nr 17¹⁵, wymieniając poszczególne budowle hydrotechniczne wraz z opisem obsługi tych urządzeń w przypadku stwierdzenia nieszczelności¹⁶.

(akta kontroli str. 7, 78, 964)

3. *Plan operacyjny* zawierał elementy umożliwiające niezwłoczne podejmowanie skoordynowanych działań w sytuacji wystąpienia powodzi, takie jak: 1/ funkcje poszczególnych organów uczestniczących w akcji przeciwpowodziowej; 2/ zasady prowadzenia działań ratowniczych przez różne służby; 3/ zasady współdziałania różnych szczebli administracyjnych, w zależności od skali zagrożenia powodziowego; 4/ zasady przyjmowania, analizowania i przekazywania komunikatów i informacji. W dokumencie tym szczegółowo opisano zadania GZZK w ramach ochrony przeciwpowodziowej, podzielone na okresy: normalny (bez zagrożenia), pogotowia przeciwpowodziowego, alarmu powodziowego, ustania zagrożenia. Ujęto w nim również identyfikację socjotechnicznych i psychologicznych aspektów kryzysu powodziowego w odniesieniu do Gminy¹⁷. Zawarto także charakterystykę terenów powodziowych w Gminie, dokonano podziału zagrożonych terenów na odcinki do patrolowania rzeki Odry¹⁸ oraz rzeki Bierawki i wskazano przewidywany czas trwania fali powodziowej na poszczególnych odcinkach obrony.

(akta kontroli str. 56-79, 102-103)

4. W okresie objętym kontrolą w Gminie obowiązywał Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Bierawa¹⁹ z 2020 r., uzgodniony i zatwierdzony²⁰ przez Starostę Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego. Starosta sformułował uwagi, determinujące zatwierdzenie PZK, dotyczące: a/ weryfikacji zapisów siatki bezpieczeństwa²¹; b/ doprecyzowania / uzupełnienia danych w zakresie zadania Wójta polegającego na monitorowaniu wodowskazów na Odrze oraz Bierawce; c/ usunięcia zapisu w którym Starostwu Powiatowemu przypisano uruchomienie pojazdów wyposażonych w urządzenia nagłaśniające należących do Policji i Straży Pożarnej²². PZK uzgodniono łącznie z 28 instytucjami, w tym z Wodami Polskimi. Dyrektor Zarząd Zlewni w Gliwicach²³ przed uzgodnieniem PZK w zakresie bezpieczeństwa powodziowego, wskazał²⁴ na konieczność zaktualizowania danych w zakresie wyznaczenia zasięgów wód powodziowych

¹⁴ Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty treścią rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie *przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy* (Dz. U. poz. 1615), dalej: PPSS.

¹⁵ M.in. wymieniono parametry techniczne wałów i budowli hydrotechnicznych.

¹⁶ Wskazano również osoby odpowiedzialne za obsługę tych urządzeń na poszczególnych odcinkach obrony.

¹⁷ W tym charakterystykę społeczności i sposobu postępowania władz lokalnych przed, w czasie i po powodzi oraz napięcia i konflikty związane ze stresem popowodziowym.

¹⁸ Brzeg prawy.

¹⁹ Dalej: PZK.

²⁰ Pismo znak ZK.5532.17.2021 z 30 kwietnia 2020 r.

²¹ Uzupełnienie podmiotów o Wody Polskie.

²² Starosta Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego nie był dysponentem tych pojazdów.

²³ Jednostka organizacyjna Wód Polskich.

²⁴ W piśmie z 7 lipca 2021 r., sygn. GL.ZUW.1.2740.1.2021.jc.

w dolinie rzeki Odry na terenie województwa opolskiego oraz potwierdził poprawność sporządzenia siatki bezpieczeństwa.

PZK nie był aktualizowany od momentu wprowadzenia do użytku w zakresie weryfikacji / zmian wskazanych w tym dokumencie procedur / działań. Ponadto nie zaktualizowano PZK również wobec doświadczeń z powodzi z września 2024 r., co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W okresie objętym kontrolą PZK aktualizowano jedynie w zakresie danych teleadresowych, sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz dodano procedurę SPO-21²⁵.

W PZK zagrożeniu powodziowemu, jako jedynemu, przypisano najwyższą ocenę ryzyka na poziomie „5”, tj. wskazano powódź jako zagrożenie o dużym prawdopodobieństwie wystąpienia na terenie Gminy, wiążące się z dużymi skutkami dla mieszkańców i infrastruktury. Do PZK nie załączono map ryzyka do zidentyfikowanych zagrożeń²⁶, w rozumieniu zaznaczonego obszaru geograficznego objętego zasięgiem zagrożenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W PZK określono zasady i tryb ewakuacji ludności i obiektów użyteczności publicznej. Wskazano również podmioty odpowiedzialne za prowadzenie monitoringu zagrożenia, ujęto zestawienie a także tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków w momencie wystąpienia zagrożenia. W dokumencie tym uregulowano również kwestię sposobu informowania ludności, szczegółowo wskazując rodzaje środków ostrzegania i alarmowania²⁷, poprzez m.in. syreny alarmowe w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych, system powiadamiania elektronicznego DSP²⁸, system powiadamiania SMS-DTG²⁹, komunikaty przekazywane za pośrednictwem ruchomych urządzeń nagłaśniających, komunikaty przekazywane za pośrednictwem telefonów do sołtysów poszczególnych wsi, zamieszczenia informacji na stronie internetowej Urzędu i na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu. W PZK szczegółowo określono zasady i tryb ewakuacji ludności i obiektów użyteczności publicznej³⁰. W *Planie ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia II stopnia Gminy Bierawa* wskazano, że na terenie Gminy brak jest szpitali, domów opieki społecznej, domów dziecka, itp. W PZK oraz w ww. planie ewakuacji nie zawarto szczegółowych procedur ewakuacji podmiotów, które nie mogą samodzielnie – bez pomocy z zewnątrz – jej dokonać. Wójt wyjaśnił, że na terenie Gminy nie funkcjonują placówki, które wymagałyby uwzględnienia w Planie ewakuacji większej liczby pacjentów niesamodzielnych, z tego powodu nie wskazano szacowanej liczby osób wymagających wsparcia. Liczba takich osób ma charakter zmienny i dotyczy pojedynczych przypadków, zależnych od bieżącej sytuacji zdrowotnej mieszkańców.

²⁵ 23 czerwca 2023 r. Procedura reagowania na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i zjawiska śniętych ryb.

²⁶ Z wyjątkiem zagrożenia awarią elektrowni jądrowych.

²⁷ Str. 242-243 PZK.

²⁸ Digital Signal Processing – cyfrowy system selektywnego alarmowania przeznaczony dla stanowisk kierowania Straży Pożarnej. Za pomocą zakodowanego sygnału radiowego, umożliwia zdalne uruchamianie stacji obiektowych i syren alarmowych.

²⁹ Terminal komórkowy DTG-53 firmy Digitex spółki z o. o. spółki komandytowej, który elementem systemów alarmowania umożliwiającym automatyczne wysyłanie alarmów do strażaków i innych użytkowników poprzez wiadomości SMS, FLASH SMS oraz połączenia telefoniczne CLIP, zwiększając szybkość i niezawodność reakcji na zdarzenia.

³⁰ Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia II stopnia na wypadek masowego zagrożenia lub sytuacji kryzysowej, stanowi załącznik do PZK.

Wprowadzenie sztywnych danych mogłoby prowadzić do zaistnienia nieaktualnych lub mylnych informacji, dlatego każdorazowo konieczne jest sprawdzenie stanu zdrowia danego pacjenta na dzień wystąpienia zagrożenia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej³¹ prowadził bieżącą ewidencję osób wymagających wsparcia (m.in. osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych) i w przypadku wystąpienia zagrożenia pracownicy GOPS dysponowali wiedzą komu należy udzielić pomocy.

(akta kontroli str. 144-147, 161-163, 997)

5. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie funkcjonował gminny magazyn przeciwpowodziowy. Wójt wyjaśnił, że *magazyn został utworzony po powodzi w 1997 r. w trybie doraźnym jako miejsce gromadzenia sprzętu i materiałów niezbędnych do prowadzenia akcji ratowniczych oraz zabezpieczenia mieszkańców.* Od tego czasu funkcjonował w oparciu o praktyczne działania organizacyjne i bieżące decyzje administracyjne. Zasady funkcjonowania gminnego magazynu przeciwpowodziowego w sposób formalny uregulowano w zarządzeniu porządkowym Wójta z dnia 1 sierpnia 2025 r.³². W ww. zarządzeniu określono lokalizację magazynu, jego wyposażenie oraz zasady funkcjonowania.

W okresie objętym kontrolą gminny magazyn przeciwpowodziowy znajdował się w budynku Urzędu, który był utrzymywany w dobrym stanie technicznym³³, zapewniającym ochronę zgromadzonych sprzętów i materiałów, w szczególności przed warunkami atmosferycznymi. W trakcie oględzin gminnego magazynu przeciwpowodziowego, przeprowadzonych w czasie trwania kontroli NIK³⁴, stwierdzono, że lokalizacja obiektu uwzględnia warunki dogodnego dojazdu, budynek położony był na wzniesieniu, prowadziły do niego utwardzone drogi (w dobrym stanie technicznym), obok budynku znajdował się utwardzony parking. Magazyn został zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Sposób rozmieszczenia sprzętu/wyposażenia wewnątrz magazynu, z zachowaniem uporządkowania, umożliwiał bezproblemowy dostęp do każdego elementu wyposażenia magazynu. W magazynie znajdowało się sprawne oświetlenie elektryczne.

(akta kontroli str. 29, 609-612, 848-874, 970-977, 1000)

6. W Urzędzie, przed sformalizowaniem zasad funkcjonowania gminnego magazynu przeciwpowodziowego, sporządzono analizę zapotrzebowania na sprzęt i wyposażenie niezbędne w przypadku zagrożenia powodziowego. Wójt wyjaśnił, że *ww. analiza została opracowana (...) 22 lipca 2025 r. przez pracownika ds. przeciwpowodziowych oraz pracownika ds. zarządzania kryzysowego.* Powyższa analiza stanowiła podstawę określenia minimalnych stanów magazynowych sprzętów i materiałów. Jej ustalenia zostały następnie sformalizowane w zarządzeniu w sprawie utworzenia gminnego magazynu przeciwpowodziowego³⁵. W *Raporcie podsumowującym działania ratownicze związane z powodzią w okresie od 12 września do 15 października 2024 r. na terenie powiatu kędzierzyńsko-*

³¹ Dalej: GOPS.

³² Zarządzenie nr 22/2025 Wójta Gminy Bierawa z dnia 1 sierpnia 2025 r. w sprawie utworzenia gminnego magazynu przeciwpowodziowego. Dalej: zarządzenie w sprawie utworzenia gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

³³ Roczne kontrole stanu technicznego budynku Urzędu przeprowadzono: 28 października 2022 r., 27 października 2023 r., 24 października 2024 r. oraz 23 października 2025 r.

³⁴ Tj. 17 listopada 2025 r.

³⁵ Stan minimalny magazynu obejmuje: 7 000 szt. worków przeciwpowodziowych, 10 szt. łopat, 10 szt. szpadli, cztery osuszacze, dwa agregaty prądotwórcze.

kozielskiego, sporządzonym w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu, wymieniono wyposażenie magazynu przeciwpowodziowego w Gminie w tym okresie³⁶. Po powodzi w 2024 r. gminny magazyn przeciwpowodziowy sukcesywnie doposażano, znacząco zwiększając rodzaj i liczbę sprzętu / wyposażenia³⁷.

Wójt wyjaśnił również że *na podstawie wniosków z ww. analizy Gmina rozpoczęła inwestycję polegającą na budowie nowego budynku magazynowego zlokalizowanego obok budynku Urzędu, przeznaczonego do przechowywania sprzętu przeciwpowodziowego oraz innego sprzętu i materiałów na potrzeby ochrony ludności.*

W Regulaminie gminnego magazynu przeciwpowodziowego³⁸ wskazano, że sprzęt i materiały zgromadzone w magazynie mogą być wydawane wyłącznie na polecenie Wójta lub przez osoby przez niego upoważnione, a wydanie sprzętu dokumentowane jest w ewidencji magazynowej.

(akta kontroli str. 970-982)

7. W Urzędzie zapewniono warunki lokalowe i techniczne niezbędne do utrzymania ciągłości pracy komórki organizacyjnej urzędu właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego w czasie powodzi. Inspektor ds. zarządzania kryzysowego w Urzędzie dysponował służbowym telefonem komórkowym oraz komputerem stacjonarnym i drukarką. Sprzęt na ww. stanowisku podłączono do zasilacza awaryjnego UPS³⁹. Stanowisko dowodzenia⁴⁰, zlokalizowano w Sekretariacie Urzędu, środki łączności⁴¹, niezależne od infrastruktury naziemnej, nie zostały podłączone do zasilacza awaryjnego UPS.

W Urzędzie zapewniono ciągłość dostaw energii elektrycznej w przypadku przerw w zasilaniu z sieci elektroenergetycznej, od października 2025 r. poprzez wykorzystanie zewnętrznego agregatu prądotwórczego, wraz z automatyczną instalacją uruchamiającą agregat w przypadkach przerw w dostawach energii elektrycznej. Przed październikiem 2025 r. Urząd korzystał z agregatu prądotwórczego należącego do Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Bierawie. Wójt wyjaśnił, że *urządzenie znajdowało się w skrzydle budynku Urzędu Gminy i było uruchamiane w razie potrzeby. Dodatkowo najważniejsze urządzenia wyposażono w zasilacze awaryjne UPS. Dzięki temu systemy informatyczne Urzędu działały bez przerwy.*

W Urzędzie przeprowadzano regularne testy gotowości systemu łączności radiowej w ramach zadań dot. zarządzania kryzysowego. Testy przeprowadzano cyklicznie, raz w tygodniu, ich wyniki odnotowując w *Dzienniku korespondencji operatora radiotelefonu.*

(akta kontroli str. 613-700, 983)

³⁶ 7 000 szt. worków przeciwpowodziowych na piasek, cztery osuszacze przemysłowe, dwa szpadle, dwie łopaty, dwie sztuki folii w rolkach oraz 2 m³ drewna (kantówki).

³⁷ Według stanu na 28 października 2025 r. w magazynie przechowywano m.in. 10 000 szt. worków przeciwpowodziowych na piasek, 29 szt. motopomp pływających, 13 szt. pilarek spalinowych, 10 szt. myjek ciśnieniowych, dziewięć agregatów prądotwórczych, po 20 szt. łopat, szpadli i siekier, 100 szt. pałatek przeciwdeszczowych.

³⁸ Stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia w sprawie utworzenia gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

³⁹ Skrót od *uninterruptible power supply* – nieprzerwana dostawa energii. Zasilacze tego typu służą do awaryjnego zasilania energią elektryczną ale również chronią przed nagłymi skokami napięcia.

⁴⁰ Stanowisko służby dyżurnej.

⁴¹ Radiostacja sieciowa.

8. W okresie objętym kontrolą w Gminie funkcjonował system powiadamiania i ostrzegania ludności realizowany poprzez dziewięć urządzeń do przekazywania sygnałów dźwiękowych, które były zamontowane na budynkach OSP. Spośród nich, trzy były urządzeniami nowoczesnymi wyposażonymi także w możliwość emisji komunikatów głosowych. Pozostałe sześć urządzeń starszego typu, umożliwiających emitowanie jedynie sygnału syreny – ciągłego albo modulowanego – przewidziano do modernizacji w najbliższych latach w ramach programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Załączenie i wyłączenie sygnałów dźwiękowych następowało zdalnie ze stanowiska kierowania Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu lub z Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Kędzierzynie-Koźlu albo ręcznie przez strażaka OSP. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie przeprowadzano corocznie, testy sprawności syren alarmowych zlokalizowanych na terenie Gminy. Urząd dysponował ruchomymi systemami nagłaśniającymi w postaci zestawów składających się z megafonu i głośnika. Wójt wyjaśnił, że *takie zestawy zamontowane są w 11 samochodach pożarniczych stanowiących własność Gminy, będących do dyspozycji jednostek OSP. Aktualnie każda z dziewięciu jednostek posiada minimum jeden samochód z zestawem nagłaśniającym, jednostki OSP Dziergowice i OSP Kotlarnia dysponują dwoma takimi samochodami.*

(akta kontroli str. 179-180, 187-227, 407-436, 998, 1186-1187)

9. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie realizowano działania edukacyjne i informacyjne z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, dotyczące m.in. tematyki zagrożenia powodziowego. Opracowano dwa rodzaje broszur informacyjnych pn. *Powódź? Awaria na terenie zakładów? Czy wiesz jak się zachować?* oraz *Burza, nawałnica? Awaria na terenie zakładów? Czy wiesz jak się zachować?* W pierwszej broszurze opisano zasady zachowania się i postępowania w przypadku wystąpienia powodzi⁴², w drugiej zasady zachowania się i postępowania w przypadku wystąpienia burz i nawałnych opadów. Dodatkowo, 2 września 2025 r. na stronie internetowej Urzędu zamieszczono poradnik bezpieczeństwa przygotowany przez Ministerstwo Obrony Narodowej, zawierający treści edukacyjne z zakresu ochrony ludności. Wójt 4 października 2025 r. kierował ćwiczeniami ochrony ludności i obrony cywilnej pn. *Płomień 2025 – Pożar Lasu i Ewakuacja Mieszkańców Gminy Bierawa*, których celem było m.in. doskonalenie procedur ewakuacyjnych mieszkańców, sprawdzenie gotowości służb ratowniczych i administracji lokalnej, weryfikacja komunikacji kryzysowej. We wnioskach z ww. ćwiczeń wskazano, że ćwiczenia potwierdziły gotowość służb, jednakże zalecono przeprowadzenie kampanii edukacyjnej⁴³ dla mieszkańców Gminy.

Wójt wyjaśnił, że *na terenie Gminy działania edukacyjne i informacyjne z zakresu ochrony ludności realizowane są systematycznie, głównie poprzez aktywne zaangażowanie jednostek OSP. Strażacy OSP prowadzą szkolenia z pierwszej pomocy, organizują pokazy ratownicze, zawody w sporcie pożarniczym i ratownictwie medycznym.* Wójt wyjaśnił również, że *pomimo iż nie określono formalnych mierników ilościowych i jakościowych, skuteczność podejmowanych*

⁴² Zarówno przed powodzią, jak też w czasie trwania i po powodzi.

⁴³ Obejmującej: a/ reagowanie na sygnały SWO (syrena ogólna) i SWA (syrena alarmowa); b/ znajomość lokalizacji punktów ewakuacyjnych i recepcyjnych; c/ procedury ewakuacyjne i znaczenie Karty Ewakuacyjnej oraz plecaka ewakuacyjnego; d/ ćwiczenia informacyjne w szkołach i placówkach publicznych.

działań potwierdza wysokie zainteresowanie problematyką ratowniczą (...) frekwencja podczas zawodów, konkursów i warsztatów. Monitorowanie ww. działań odbywa się poprzez dokumentację jednostek OSP, sprawozdania z wydarzeń oraz informacje zwrotne od uczestników.

(akta kontroli str. 573-577, 709-717, 996)

10. W okresie objętym kontrolą Urząd nie prowadził monitoringu wizyjnego w obszarze przestrzeni publicznej dla zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej. Wójt wyjaśnił, że *Urząd nie posiada odrębnego systemu monitoringu wizyjnego służącego stricte zwiększeniu ochrony przeciwpowodziowej.*

(akta kontroli str. 984)

11. Wójt w okresie objętym kontrolą podejmował liczne działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Gminy poprzez inicjowanie, współfinansowanie oraz pomoc w planowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych.

W czerwcu 2023 r. pracownik Urzędu przekazał informację⁴⁴ do Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu dotyczącą stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Gminy. W informacji wskazano, że priorytetem dla Gminy jest budowa wału przeciwpowodziowego w Dziergowicach na odcinku 2,85 km⁴⁵. W sierpniu 2024 r. Wójt przekazał informację⁴⁶ do Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu, dotyczącą podejmowanych działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego Gminy: a/ po wybudowaniu i zmodernizowaniu lewostronnych obwałowań rzeki Odry⁴⁷ zwiększyło się zagrożenie powodziowe dla Gminy, położonej wzdłuż prawego brzegu rzeki; b/ na terenie Gminy brak jakiegokolwiek systemu, który pozwoliłby na zabezpieczenie Gminy przed wezbraniami wód rzeki Odry oraz jej dopływu rzeki Bierawki; c/ zdaniem Wójta niezbędnym jest wybudowanie na terenie Gminy około 15 km obwałowań; d/ Urząd wydał 249 600 zł na opracowanie projektu wału przeciwpowodziowego na terenie Gminy w miejscowości Dziergowice; e/ podjęto działania w celu przygotowania inwestycji pn. *Zbiornik przeciwpowodziowy Kotłarnia na rzece Bierawka*, w 2023 r. zostało wykonane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach studium wykonalności dla zbiornika „Kotłarnia”.

W momencie wystąpienia zagrożenia powodziowego we wrześniu 2024 r. Wójt podjął działania w celu ograniczenia jej skutków. Zwrócił się do Wojewody Opolskiego z prośbą o wcześniej uruchomienie zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz od przepływu 750 m³/s⁴⁸, a następnie z prośbą o zmniejszenie zrzutu wody ze zbiornika Racibórz i przywrócenie do poziomu 750 m³/s⁴⁹, w uzasadnieniu wskazując na przesiąkanie wód w podstawie wału w miejscowości Dziergowice.

W efekcie powodzi z 2024 r., Rada Gminy podjęła uchwałę NR VIII/54/2024 z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie apelu o podjęcie natychmiastowych działań w zakresie ochrony przed powodzią terenów w gminie Bierawa. W stanowisku

⁴⁴ E-mail z 7 czerwca 2023 r.

⁴⁵ Wskazano również, że z otrzymanych do Wód Polskich informacji wynika, że w bieżącym roku *brak jest środków finansowych na realizację kolejnych etapów tej inwestycji.*

⁴⁶ Stanowiącą odpowiedź na e-mail z 29 lipca 2024 r.

⁴⁷ Tworzących zabudowę ciągłą od województwa śląskiego do miasta Kędzierzyn-Koźle.

⁴⁸ Pismo z 13 września 2024 r., sygn. OC.5532.7.2024.

⁴⁹ Pismo z 16 września 2024 r., sygn. OC.5545.1.2024.

Rady Gminy⁵⁰ radni wyrazili zdecydowany sprzeciw wobec braku działań ze strony władz centralnych, wojewódzkich i podmiotów odpowiedzialnych w zakresie ochrony przed powodzią. W ww. stanowisku radni wskazali, że pomimo wydania z budżetu Gminy blisko 225 tys. zł na opracowanie projektu inwestycji dotyczącej budowy, przebudowy i modernizacji prawego wału rzeki Odry, nadal nie zapewniono środków finansowych na realizację tej inwestycji. Po powodzi w 2024 r. Wójt zgłosił chęć⁵¹ do udziału w spotkaniu przedstawicieli gmin dotkniętych skutkami powodzi z przedstawicielami Wód Polskich w celu nawiązania współpracy związanej z usuwaniem skutków powodzi. Wójt przekazał Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach pytania ze spotkania mieszkańców Gminy, które odbyło się 5 lutego 2025 r.⁵² W odpowiedzi na ww. pytania Dyrektor ww. jednostki organizacyjnej Wód Polskich m.in. wyjaśnił, że: a/ dokonano kontroli wałów⁵³ i stwierdzono że spełniają wymogi eksploatacyjne; b/ ewentualne pogłębienie Odry i Bierawki wymagałoby wcześniejszej szczegółowej analizy hydrologicznej, sporządzenia oceny wpływu na środowisko oraz uzyskania odpowiednich pozwoleń; c/ Wody Polskie nie są instytucją administrującą posterunkami wodowskazowymi⁵⁴, d/ worki z piaskiem z tymczasowych umocnień zostaną usunięte, nie tylko z uwagi na oczyszczenie terenu, ale także ochronę środowiska i zdrowia publicznego; e/ zadanie budowy zbiornika Kotlarnia zostało usunięte z programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej Wód Polskich⁵⁵. W maju 2025 r.⁵⁶ Wójt zwrócił się do Ministra Infrastruktury informując o odbytych w Urzędzie dwóch spotkaniach⁵⁷ dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego Gminy⁵⁸, a jednocześnie – w nawiązaniu do odrzucenia planów budowy zbiornika przeciwpowodziowego „Kotlarnia” – zwrócił się do ww. organu o wskazanie, czy prowadzone są prace nad specustawą suszową⁵⁹. W odpowiedzi Wójt uzyskał informacje⁶⁰, że w Ministerstwie nie prowadzi się prac legislacyjnych nad tzw. specustawą suszową, natomiast w odniesieniu do budowy zbiornika „Kotlarnia” na rzece Bierawka, Wójta poinformowano, że zbiornik mógłby zostać zlokalizowany na terenie kopalni piasku, wcześniej jednak podmiot nią zarządzający musiałby dokonać na własny koszt rekultywacji

⁵⁰ Stanowiącym załącznik do uchwały Rady Gminy NR VIII/54/2024. Uchwała wraz z załącznikiem została przekazana do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Wojewody Opolskiego, Marszałka Województwa Opolskiego oraz parlamentarzystów Województwa Opolskiego.

⁵¹ Pismo z 29 października 2024 r., sygn. OC.5545.1.2024.

⁵² Pismo z 6 lutego 2025 r., sygn. SDG.5.2025.

⁵³ Wały równoległe do ul. Sienkiewicza i ul. Polnej.

⁵⁴ Dyrektor RZGW w odpowiedzi na prośbę mieszkańców o postawienie dwóch wodowskazów wyjaśnił, że z prośbą o usytuowanie nowych hydrologicznych stacji pomiarowych należy się zwrócić do Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

⁵⁵ Dyrektor wskazał, że ze sporządzonego studium wykonalności inwestycji wynika, że budowa zbiornika jest nieefektywna ekonomicznie.

⁵⁶ Pismo z 15 maja 2025 r., sygn. OC.5532.17.2025.

⁵⁷ 17 marca i 30 kwietnia 2025 r. W spotkaniach uczestniczyli m.in. Dyrektor RZGW, kierownictwo Zlewni Gliwice, Wicewojewoda Opolski, Dyrektor Wydziału Infrastruktury i Nieruchomości Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

⁵⁸ W tym do ewentualnej budowy zbiornika przeciwpowodziowego „Kotlarnia” na terenie kopalni piasku.

⁵⁹ Zbiornik „Kotlarnia” mógłby według Wójta pełnić również rolę przeciwsuszową.

⁶⁰ Pismo z 10 lipca 2025 r., sygn. DGW-3.0212.8.2025. Informacji udzielił Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej.

gruntów⁶¹, gdyż brak jest podstaw prawnych, by Wody Polskie finansowały działania związane z rekultywacją wyrobiska. W związku z powyższym Wójt zwrócił się do Ministerstwa Infrastruktury⁶² z prośbą o pomoc w pozyskaniu środków finansowych na sporządzenie koncepcji ochrony przeciwpowodziowej Gminy, wskazując, że podczas spotkania w Gminie⁶³, uzyskał informację od Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, że koszt sporządzenia takiej koncepcji wynosi około 2,5 mln zł, a ww. jednostka organizacyjna Wód Polskich nie dysponuje takimi środkami finansowymi.

Wójt 4 sierpnia 2025 r. skierował pismo⁶⁴ do Wojewody Opolskiego⁶⁵, w którym wskazał, że w wyniku inwentaryzacji cieków wodnych na obszarze Gminy stwierdzono konieczność wykonania prac naprawczych⁶⁶ w obrębie cieków wodnych Stara Kuźnia – Łącza, ponadto Wójt wskazał na *pilną potrzebę budowy wałów przeciwpowodziowych na odcinku Dziergowice-Kędzierzyn oraz przygotowania koncepcji oraz budowy zbiornika przeciwpowodziowego w miejscowości Kotlarnia*.

Wójt wyjaśnił: *Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego Gminy Bierawa podczas powodzi w 2024 r. monitorowało stan techniczny budowli przeciwpowodziowych przy współpracy z jednostkami OSP oraz sołtysami, którzy na bieżąco przekazywali informacje o stanie wałów, przepustów i urządzeń hydrotechnicznych. W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek dotyczący stwierdzenia uszkodzenia klapy urządzenia hydrotechnicznego. Zdarzenie zostało zgłoszone bezpośrednio do właściciela obiektu – Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie*.

W Urzędzie sporządzono analizę z powodzi mającej miejsce w 2024 r. na terenie Gminy. W treści analizy jako kluczowe wnioski wskazano m.in. a/ konieczność modernizacji istniejących grobli; b/ budowę nowych wałów przeciwpowodziowych po prawej stronie Gminy wzdłuż rzeki Odry; c/ budowę zbiornika przeciwpowodziowego „Kotlarnia”; d/ doposażenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy; e/ montaż wodowskazu na rzece Bierawce w miejscowości Bierawa. W powyższej analizie wskazano również rekomendacje po powodzi z 2024 r.: 1/ przyśpieszenie realizacji zbiornika „Kotlarnia” jako kluczowego elementu ochrony Gminy; 2/ włączenie Gminy do programów Wód Polskich – pozyskiwania Funduszy Europejskich w zakresie budowy wałów przeciwpowodziowych; 3/ utworzenie lokalnego systemu wczesnego ostrzegania RSO w połączeniu z informacją z wodowskazów.

(akta kontroli str. 748-842, 959-961, 995, 1176-1177, 1183-1185)

12. Na podstawie informacji uzyskanej z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kędzierzynie-Koźlu⁶⁷, dotyczącej wskazania liczby i lokalizacji działań ratowniczych na terenie Gminy⁶⁸ o klasyfikacji zdarzenia *Wypompowanie*

⁶¹ Przekształconych w związku z prowadzoną działalnością wydobywczą.

⁶² Pismo z 25 lipca 2025 r., sygn. OC.5532.19.2025.

⁶³ 17 marca 2025 r.

⁶⁴ Pismo z 4 sierpnia 2025 r., sygn. OC.5532.20.2025.

⁶⁵ Pismo stanowiło odpowiedź na pismo z 30 lipca 2025 r., sygn. BZK.I.6352.4.2025.AM w sprawie inwentaryzacji cieków wodnych na administrowanym terenie.

⁶⁶ Obejmujących uporządkowanie koryta cieków, uzupełnienie i wzmocnienie istniejących umocnień betonowych.

⁶⁷ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁶⁸ Przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą.

wody i innych płynów z obiektów⁶⁹, dokonano w trakcie trwania kontroli NIK oględzin terenów najbardziej zagrożonych lokalnymi podtopieniami. Oględzinami objęto fragmenty rowów przydrożnych w miejscowościach Stare Koźle, Stara Kuźnia oraz Dziergowice. W trakcie oględzin ustalono, że wszystkie fragmenty rowów⁷⁰ przynależne Gminie były utrzymane w należyтым stanie, zapewniającym drożność ww. rowów.

Na podstawie badania rejestru skarg i wniosków ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły do Urzędu żadne skargi dotyczące naruszenia stosunków wodnych, ani też na inne działania lub zaniechania wpływające na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe Gminy.

(akta kontroli str. 129-138, 948-957)

13. W okresie objętym kontrolą Gmina posiadała ubezpieczenie mienia komunalnego z rozszerzeniem zakresu ubezpieczenia o powódź. Podczas powodzi we wrześniu 2024 r. zalane zostało boisko sportowe w Starym Koźlu oraz plac zabaw w Brzeźcach. Urząd prawidłowo zgłosił wystąpienie szkód ubezpieczycielowi i uzyskał odszkodowanie w łącznej kwocie 14 555 zł. Wójt wyjaśnił, że *członkowie komisji powołanych do szacowania strat w mieniu prywatnych, w trakcie oględzin i szacowania strat po powodzi z września 2024 r. każdorazowo odnotowywali fakt posiadania przez mieszkańców dobrowolnego ubezpieczenia od skutków powodzi w protokołach szacowania strat. Większość poszkodowanych posiadała takie ubezpieczenia, co pozwala na stwierdzenie, że świadomość korzyści z posiadania ubezpieczenia osób zamieszkujących na terenach zalewowych jest w tym zakresie bardzo duża. Jednocześnie zachęcano do kontynuowania ubezpieczenia lub zawarcia polis przez osoby, których mienie nie było ubezpieczone.*

(akta kontroli str. 993-994, 999, 1001-1175)

14. W okresie objętym kontrolą w Gminie zrealizowano przedsięwzięcia finansowane ze środków krajowych mające na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, polegające na m.in. działaniach nakierowanych na poprawę infrastruktury przeciwpowodziowej oraz doposażaniu jednostek OSP⁷¹. Doposażenie objęło wszystkie jednostki OSP z terenu Gminy, które otrzymały m.in. a/ w 2022 r. samochód pożarniczy dla OSP Bierawa⁷² i umundurowanie specjalne dla OSP Dziergowice⁷³, b/ w 2023 r. quad⁷⁴ dla OSP Dziergowice, c/ w 2024 r. samochody pożarnicze dla OSP Stare Koźle⁷⁵ oraz OSP Brzeźce⁷⁶,

⁶⁹ Zgodnie z zasadami ewidencjonowania zdarzeń w systemie wspomagania decyzji Państwowej Straży Pożarnej.

⁷⁰ Objęte oględzinami w trakcie kontroli NIK.

⁷¹ W sprzęt a także prowadzono modernizację remiz strażackich oraz systemów ostrzegania i alarmowania w OSP włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

⁷² Całkowity koszt wyniósł 287 700 zł (w tym środki z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w kwocie 140 000 zł oraz wkład Gminy w kwocie 147 700 zł).

⁷³ Całkowity koszt wyniósł 50 000 zł (w tym środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w kwocie 25 000 zł oraz wkład Gminy w kwocie 25 000 zł).

⁷⁴ Całkowity koszt 57 000 zł (w tym środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w kwocie 45 000 zł oraz wkład Gminy w kwocie 12 000 zł).

⁷⁵ Całkowity koszt wyniósł 355 000 zł (w tym środki m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w kwocie 100 000 zł oraz wkład Gminy w kwocie 75 000 zł).

⁷⁶ Całkowity koszt wyniósł 344 500 zł (w tym środki m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w kwocie 99 870 zł oraz wkład Gminy w kwocie 75 000 zł).

d/ w 2025 r. łódź i przyczepkę do celów pożarniczych oraz pompę szlamową dla OSP Stare Koźle⁷⁷ oraz quad⁷⁸ dla OSP Solarnia.

W okresie objętym kontrolą w Gminie prowadzono również działania mające na celu realizację inwestycji dotyczących budowy zbiornika przeciwpowodziowego „Kotłarnia” oraz odbudowy umocnień przeciwpowodziowych na Odrze⁷⁹, co szerzej opisano w pkt 11 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 985-991)

15. Wójt wyjaśnił że w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie zidentyfikowano przypadków niekontrolowanej zabudowy na terenach zalewowych lub zagrożonych powodzią.

(akta kontroli str. 992)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁸⁰, zgodnie z którym plany zarządzania kryzysowego podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata, PZK nie był aktualizowany od momentu wprowadzenia go w życie w zakresie weryfikacji / zmian dotyczących wskazanych w tym dokumencie procedur / działań a ponadto nie zaktualizowano PZK również o uwagi po powodzi z 2024 r. W okresie objętym kontrolą PZK aktualizowano jedynie w zakresie danych teleadresowych oraz w zakresie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych a także dodano procedurę SPO-21⁸¹. Wójt wyjaśnił, że *brak pełnej, cyklicznej aktualizacji co dwa lata wynikał z ograniczonych zasobów kadrowych w Urzędzie – zadania z zakresu zarządzania kryzysowego realizowane są przez jednego pracownika, który równolegle wykonuje szereg innych obowiązków administracyjnych. Pomimo braku kompleksowej rewizji całego dokumentu w wymaganym cyklu, plan był na bieżąco uzupełniany w zakresie najistotniejszych elementów, tj. aktualizacji zasobów gminnych, danych kontaktowych.*

(akta kontroli str. 144–147, 161-163, 965-966)

2. Pomimo obowiązku wskazanego w art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, do PZK nie dołączono map ryzyka oraz map zagrożeń⁸² obejmujących określony obszar geograficzny objęty zasięgiem zagrożenia. Wójt wyjaśnił, że w spisie treści PZK przewidziano opracowanie map ryzyka i zagrożeń, w finalnej wersji PZK mapy nie zostały jednak zamieszczone. Zamiast tego w treści PZK ujęto szczegółowe opisy zagrożeń oraz odniesienia do systemu

⁷⁷ Całkowity koszt 157 988 zł (środki pozyskano m.in. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy).

⁷⁸ Całkowity koszt 52 500 zł (środki pozyskano z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

⁷⁹ Szacowana długość brakującego odcinka około 15 km, długość pierwszego odcinka w miejscowości Dziergowice ok. 2,85 km.

⁸⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.

⁸¹ 23 czerwca 2023 r. Procedura reagowania na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i zjawiska śniętych ryb.

⁸² Z wyjątkiem zagrożenia awarią elektrowni jądrowych.

Hydroportal – publicznego portalu mapowego. Wójt wyjaśnił, że w ramach działań naprawczych do PZK zostaną dodane aktualne mapy.

(akta kontroli str. 967-968)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:
1. podjęcie działań w celu aktualizacji PZK.
2. opracowanie i dołączenie do PZK map ryzyka oraz map zagrożeń.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków | Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego. |

Opole, 30 grudnia 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Opolu

Dyrektor

Arkadiusz Kuglarz

p. o. Dyrektora

podpisano elektronicznie

Kontrolerzy

Miron Rokujżo

główny specjalista kontroli państwowej

podpisano elektronicznie

Wojciech Jarzyna

główny specjalista kontroli państwowej

podpisano elektronicznie